

Edirne Camileri - Eski Cami

Ahmet Usal - Edirne Vergi Dairesi Başkanlığı

Aralık 25, 2006

İçindekiler

0.1	Eski Cami (Cami-i Atik - Ulu Cami)	4
0.1.1	Eski Cami ve Hacı Bayram Veli Söylencesi	4
0.2	Eski Cami'nin Yapıldığı Dönem Hakkında (Osmanlı'nın Fetret Devri)	5
0.2.1	Eski Camiyi Yaptıran Kardeşler	5
0.2.2	Süleyman Çelebi	5
0.2.3	Musa Çelebi	5
0.2.4	Çelebi Mehmet (Sultan I. Mehmet)	6

0.1 Eski Cami (Cami-i Atik - Ulu Cami)

Edirne’de Osmanlılar’dan günümüze ulaşmış en eski anıtsal yapıdır. 15. yüzyılda yapılmış cüsseli camilerin en önemlisidir. Edirne’de zamanımıza ulaşmış ilk orjinal abidevi yapı olarak da bilinir. Bu aynı zamanda Devletin büyümesinin de simgesidir. 1403’te Sultan I.Süleyman tarafından yapımına başlanmış, Çelebi Sultan Mehmet zamanında 1414’te bitirilmiştir. Mimarı Konyalı Hacı Alaaddin, kalfası Ömer İbn İbrahim’dir.

Erken Dönem Camileri başlığı altında çok birimli veya çok kubbeli Camiler grubuna girer. Merkezi kubbeyi taşıyan dört Paye ile dört duvar üzerine dokuz Kubbelidir. Bir yanının dış ölçüsü 13 m. olan kare planlıdır. 13 m. çapında ve tümüyle yarım kubbe biçiminde olan kubbeler, yan neflerle Pandantiflere, ortada çeşitli geçiş öğelerine oturur. Orta kubbenin Trompları mukarnas dolgusudur. Taç Kapı, son cemaat yeri girişi ve minber Ak mermerdendir. Kuzey ve batı Yüzleri daha süslüdür. Son cemaat yeri girişindeki kemer çevresinde bulunan rozetler ve sipiralli Süsleme, onarımda yapılmıştır.

İç mekanda yalnızca dört paye oluşu yapıya ferah bir görünüm verir. Bu özelliğiyle Osmanlı mimarisinde Mekanın birleştirilmesi yönünden yeni bir aşamayı oluşturur. Paye ve duvarlarda yer alan iri ak yazılar ve Barok Süsleme, mekan etkisini zayıflatır. Camide süsleme yönünden en önemli bölüm minberdir.

Kapı üzerindeki yazıtta Çelebi Sultan Mehmet’in adı vardır. Doğu ve batı yüzeylerindeki geçme yıldızlar ve Rumiler ilginçtir. 5 kemerli son cemaat yeri ve biri tek öbürü iki şerefeli, iki minaresi vardır. Cami, 1748’de yangından, 1752’de depremden zarar görmüştür. 1754’te Sultan I.Mahmut Döneminde, 1924 ve 1934’te onarılmıştır.

II. Murat döneminde Edirne’ye gelen ve Camiye girerek vaaz verdiği Söylenen Hacı Bayram Veli’nin anısına duyulan saygı nedeniyle vaaz Kürsüsü imamlarca kullanılmaz.

Ayrıca Kabe’den getirildiği rivayet edilen ve mihrabın sağında bulunan Kabe Taşı, özel bir ziyaret noktasıdır. Bu taşın önünde iki rekat namaz kılanların duaları kabul edilir şeklinde bir inanç yaygındır. Eski Cami Edirne’de duaların kabul edildiği dört yerden biri olarak bilinir.

Osmanlı Padişahlarından II. Ahmet ve II. Mustafa’ya bu camide *Kılıç Kuşanma* törenleri yapılmıştır.

0.1.1 Eski Cami ve Hacı Bayram Veli Söylencesi

Fatih’in tarihçilerinden Beşir Çelebi’nin naklettiğine göre; Hacı Bayram Veli Edirne’ye II.Murat tarafından getirildikten sonra; bir gün, Eski Cami’ye gider. Camiye girdiğinde, orta kubbenin altında ibadete meşgul olan Hz.Muhammet’i görür. Orada ne yaptığını sorduğunda Peygamber kendisine:

0.2. ESKİ CAMI'NIN YAPILDIĞI DÖNEM HAKKINDA (OSMANLI'NIN FETRET DEVRİ)5

“Bu cami benimdir, ümmetimle bile olurum. Ya Şeyh! Zinhar bu makamı hali görmesinler. Daim gelüp bunda hacet dilesinler.”

der.

0.2 Eski Cami'nin Yapıldığı Dönem Hakkında (Osmanlı'nın Fetret Devri)

Eski Cami'nin yapıldığı dönem Osmanlı Tarihi açısından ilginç bir dönemdir. Caminin yapım süreciyle doğrudan bağlantılı bu dönemden bahsedilmeden Eski Cami hakkında söylenecek sözler havada kalmış olur. Bu dönem Edirne Tarihi açısından da önemlidir. Her yönüyle gerçek başkentliğin başladığı dönemdir. Dönemin sonunda Çelebi Sultan Mehmet'in kentte inşa ettirdiği yapılar neticesinde Edirne; tam anlamıyla bir Osmanlı-Türk kenti havasına kavuşmuştur.

0.2.1 Eski Camiyi Yaptıran Kardeşler

Cami, Fetret Devri diye anılan dönemde Devlete hükmeden kardeş Sultanların aralarındaki taht çekişmeleri sırasında yapılp bitirilmiştir. Bu kardeşler ve Hükümdar olduklarında Cami için yaptıkları çalışmalar şu şekildedir:

0.2.2 Süleyman Çelebi

Sultan Yıldırım Beyazıt'ın 1402'de Timur'a yenildiği Ankara Savaşı'ndan sonra önce Bursa'ya gelen Süleyman Çelebi daha sonra Edirne'ye geldi ve Burada Padişahlığını ilan etti.

Bazı tarihçiler Edirne'nin gerçek bir siyasi merkez ve başkent oluşunu Süleyman Çelebi'nin buraya geliş dönemiyle başlatırlar. Çünkü; Böylece, Bursa'nın 76 yıl 4 ay süren *Taht Şehirliği* son bulmuş, Edirne'nin 51 yıl sürecek olan *Taht Şehirliği* başlamıştır.

Diğer kardeşler başlangıçta Süleyman Çelebi'nin padişahlığını Tanımışlardı. Sonradan ona karşı savaş açtılar. Süleyman Çelebi saray Eğlenceleri ile ün yapmıştı. Yerine geçen kardeşi Musa Çelebi'nin Baskını nedeniyle kaçarken 1410 tarihinde yolda öldürüldüğünde 35 yaşındaydı.

Saltanatı 7 yıl 9 ay 21 gün sürmüştür.

Edirne Eski Sarayı'nı da burada bulunduğu yıllarda genişleten Süleyman Çelebi, Eski Caminin yapımını başlatmıştır

0.2.3 Musa Çelebi

Musa Çelebi Süleyman Çelebi'nin yerine geçtikten sonra ağabeyi Mehmet Çelebi ile savaştı ve onu Çatalca yakınlarında mağlup etti. Daha sonra 30 bin

Kişilik bir orduyla Rumeli'ye geçen Mehmet Çelebi, kardeşi Musa Çelebi'yi yendi ve Musa Çelebi öldürüldü.

Öldüğünde 25 yaşında olan Musa Çelebi'nin Saltanatı 3 yıl 1 ay 3 gün sürdü. Cenazesi Süleyman Çelebi'nin ki gibi Bursa'ya götürüldü.

Musa Çelebi Edirne'de tahta çıkıp kendi adına hutbe okutup para bastırmıştır. Bu süre içinde Eski Saray'a yeni bölümler eklenmiş, Edirne adeta, Rumeli'nin merkezi olmuştur.

0.2.4 Çelebi Mehmet (Sultan I. Mehmet)

Anadolu'da dağınkıklığı derleyip toparlaması nedeniyle bazı Osmanlı Tarihçileri onu devletin ikinci kurucusu hatta ikinci atası sayarlar. Çelebi Mehmet döneminin en önemli olaylarından biri Şeyh Bedreddin olayıdır. Süleyman Çelebi'nin ünlü Mevlid'i Şeyh Bedreddin'in fikirlerine karşı Ehl-i Sünneti ve Hz. Muhammet'i savunmak için yazdığı bilinir.

Çelebi Mehmet, 1421 yılında 39 yaşında Edirne'de vefat etti. Bursa'ya götürülüp ünlü Yeşil Türbesi'ne defnedildi. Bazı tarihçiler iç Organlarının Edirne Kirişhane semtinde bir kabristana defnedildiğini ve bu yerin 1829 Osmanlı - Rus Savaşı'nda Hristiyan'larca tahrip edildiğini yazar.

Mehmet Çelebi zamanında Edirne'ye, şimdi izi bulunmayan Tur Paşa Hatun'u Mescidi, Gazi İbrahim Bey Camisi, Şeyh Bedreddin Zaviyesi ve Ali Hasan Mescidi yapılmıştır. Süleyman Çelebi ile başlayan Eski Cami Yapımı onun döneminde bitirilmiştir.

Ayrıca Bedesten Çarşısı, Sarı Cami (Zaviye), Karaağaç'taki Timurtaş Paşa Cami o dönemin eserleridir.